

stemmelsen har ikke hidtil omfattet disse sager, der først ved det foreliggende forslag gøres til ægteskabssager.

Retsplejerådets udkast indeholder tillige en bestemmelse om, at retten i de i § 448, nr. 1-3, nævnte sager efter begæring skal kunne beskikke en advokat for sagsøgeren til at udføre sagen i 1. instans, såfremt sagsøgeren opfylder de økonomiske betingelser for at kunne få fri proces. Som begrundelse for forslaget anføres navnlig, at man herved vil undgå den uheldige forhaling, som behandlingen af et andragende om fri proces vil medføre, og at ordningen vil betyde en væsentlig aflastning for de administrative myndigheder.

Forslaget er tiltrådt af *præsidenterne for østre og vestre landsret* og af *advokatrådet*. Et flertal af dommere ved *Københavns byret* fraråder derimod forslaget, idet det er byrettens opfattelse, at en række andragender om fri proces i ægteskabssager bortfalder, fordi der under overværighedens behandling af sagen opnås enighed mellem ægtetællerne, således at separation eller skilsmisse kan meddeles ved bevilling. *Overpræsidenten i København* er af samme grund betænkelig ved forslaget; det oplyses, at ca. halvdelen af overpræsidiets sager om fri proces i ægteskabssager afgøres uden indbringelse for retten, fordi andragendet frafaldes eller parterne forliges, eller fordi separation eller skilsmisse meddeles ved bevilling. 5 medlemmer af *Den danske dommerforenings* bestyrelse tilslutter sig i princippet retsplejerådets forslag, 2 medlemmer fraråder forslaget af samme grunde som ovenfor, og 2 medlemmer vil ikke direkte fraråde forslaget, men nærer dog betydelige betænkeligheder ved det.

Af de ægteskaber, som opløstes i 1956-60 blev ikke mindre end 30.142 opløst ved bevilling, medens kun 2.503 blev opløst ved dom, jfr. oplysningerne i ægteskabsudvalgets betænkning s. 65. Åbner man — som foreslået af retsplejerådet — adgang for retterne til at beskikke advokat for sagsøgeren i ægteskabssag, vil der efter justitsministeriets opfattelse være en betydelig risiko for, at der sker en forskydning, således at domstolenes arbejde vil blive forøget med et ikke uvæsentligt antal ægteskabssager, i hvilke der ikke er nogen tvist mellem parterne, og som det derfor ikke er påkrævet at undergive domstolsbehandling. Efter justitsministeriets mening er en sådan udvikling ikke ønskelig, og justitsministeriet har derfor ikke kunnet følge retsplejerådets forslag.

Til § 450.

Gældende bestemmelser: § 450, 1. pkt. og § 451, 1. pkt.
Retsplejerådets udkast § 1, nr. 6 (§ 450).

Bestemmelsen, der med enkelte redaktionelle ændringer svarer til retsplejerådets udkast, giver retten en udvidet adgang til at gribe ind i bevisførelsen i ægteskabssager.

Efter *stk. 1* kan retten opfordre en part til at føre bevis. Undlader parten at efterkomme opfordringen, kan retten tillægge dette betydning som bevis mod ham, jfr. forslaget § 452.

Efter *stk. 2* kan retten, hvis den finder det påkrævet for at kunne afgøre, hvem forældremyndigheden over børnene skal tilkomme, selv træffe bestemmelse om foretagelse af bevisførelse, ligesom den kan pålægge parterne at give møde og afgive forklaring efter samme regler, som gælder for vidner. Når bestemmelsen — i modsætning til retsplejerådets udkast — ikke nævner spørgsmålet om samkvemsret, skyldes det, at dette spørgsmål ifølge forslaget til lov om ægteskabsindgåelse og opløsning ikke skal afgøres i forbindelse med separation eller skilsmisse, jfr. herved bemærkningerne til forslaget § 50.

Bestemmelsen i *stk. 3* er en følge af, at omstødsessager fremtidig foreslås behandlet i den borgerlige retsplejes former, jfr. forslaget § 1, nr. 11.

Til § 451.

Gældende bestemmelse § 449, stk. 2.

Retsplejerådets udkast § 1, nr. 7 (§ 451).

Til stk. 1. Bestemmelsen om, at der gælder samme regler om salær og godtgørelse for udlæg til beskikkede advokater som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, svarer til den gældende bestemmelse i § 449, stk. 2, og til § 451, 1. pkt., i retsplejerådets udkast.

Til stk. 2. Bestemmelsen i *1. pkt.* om, at udgifterne ved bevisførelse, der bestemmes af retten, skal afholdes af statskassen, svarer til § 451, 2. pkt., i retsplejerådets udkast. Herudover har man i *2. pkt.* indsat en bestemmelse om, at retten kan bestemme, at også andre udgifter skal afholdes af statskassen. Denne bestemmelse tager navnlig sigte på tilfælde, hvor retten efter § 450, stk. 1, opfordrer en ubemiddlet part til bevisførelse.

Efter § 451, 3. pkt., i retsplejerådets udkast skulle retten kunne pålægge parterne helt eller delvis at erstatte de ovenfor nævnte udgifter; et sådant pålæg skulle også kunne meddeles den vindende part. Justitsministeriet har imidlertid ikke ment fuldt ud at kunne følge rådet på dette punkt.

For så vidt angår de i *stk. 1* nævnte udgifter har man ment, at reglerne om fri proces i det hele burde finde anvendelse. Det bemærkes herved, at forslaget til lov om ændring af lov om rettens pleje